

บานขึ้นพันธุ์ซีเอ็มยู ซันไรส์ (CMU Sunrise)

ผู้ยื่นขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล ผู้อำนวยการศูนย์บริการการพัฒนาขยายพันธุ์ไม้ดอกไม้ผลบ้านไร่อันเนื่องมาจากพระราชดำริ (รศ.ดร.โสระยา ร่วมรังษี)

ที่อยู่ 239 (ภายในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่) ถ.ห้วยแก้ว ต.สุเทพ อ.เมือง จ.เชียงใหม่ 50230

โทรศัพท์ 053 944 043

แหล่งที่มาและประวัติ

บานขึ้นพันธุ์ซีเอ็มยู ซันไรส์ (CMU sunrise) เป็นบานขึ้นในกลุ่มดอกสีแสด มีจำนวนชั้นของกลีบดอก 7 ชั้น เกิดจากการพัฒนาพันธุ์โดยศูนย์บริการการพัฒนาขยายพันธุ์ไม้ดอกไม้ผลบ้านไร่อันเนื่องมาจากพระราชดำริมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้ทำการรวบรวมพันธุ์บานขึ้นจากพื้นที่ปลูกหลายจังหวัดในภาคเหนือ เช่น เชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง พะเยา แพร่ น่าน มาตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2532 ทั้งหมด จำนวน 219 สายพันธุ์ นำมาปลูกเพื่อคัดเลือกสายพันธุ์ที่มีความแข็งแรงและทนทานต่อโรคทั้งหมดจำนวน 147 สายพันธุ์ ในปี พ.ศ. 2540 และต่อมาในปี พ.ศ. 2547 ได้คัดเลือกสายพันธุ์ที่มีคุณลักษณะที่ดีให้เหมาะสมกับการใช้ประโยชน์ในแต่ละด้าน เช่น ไม้ประดับสนาม ไม้ตัดดอก และไม้กระถาง เป็นต้น โดยได้จำแนกตามกลุ่มสีและชั้นของกลีบดอก ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็นกลุ่มสีได้ทั้งหมด 5 กลุ่มสี ได้แก่กลุ่มสีเหลือง ส้ม ชมพู บานเย็น และแสด แบ่งตามจำนวนชั้นของกลีบดอกได้ทั้งหมด 6 แบบ ได้แก่ กลุ่มดอกที่มีจำนวนชั้น 1 2 3 7 8 และ 9 ชั้น และในปี พ.ศ. 2550 ได้คัดเลือกสายพันธุ์ที่มีความสม่ำเสมอและมีความสวยงามทั้งทรงต้น ลักษณะดอก และสีของกลีบดอก อีกทั้งมีจำนวนชั้นของกลีบหนา เพื่อขยายปริมาณให้มากขึ้นเพียงพอต่อการนำไปใช้ในงานด้านขยายผลต่อไป โดยทำการศึกษา ณ หน่วยฝึกยางคราม ต.ยางคราม อ.ดอยหล่อ จ.เชียงใหม่

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท ไม้ดอกล้มลุกฤดูเดียว ชื่อวิทยาศาสตร์ *Zinnia elegans* วงศ์ Compositae

ต้น ลำต้นมีจำนวนข้อปล้องประมาณ 7–8 ข้อปล้อง มีลักษณะตั้งตรง ความสูงของต้นอยู่ระหว่าง 100–130 เซนติเมตร ความกว้างพุ่ม 60–80 เซนติเมตร ลำต้นมีสีเขียว มีขนอ่อนสีขาวปกคลุมอยู่โดยรอบ ลำต้นกลวง มีกิ่งแขนงเกิดขึ้นบริเวณซอกใบตรงรอยต่อระหว่างข้อปล้อง มีประมาณ 14–16 กิ่ง

ใบ เป็นใบเดี่ยวรูปใบหอก (lanceolate) ใบมีขนาดใหญ่ สีเขียวอ่อน เกิดตรงข้อของลำต้นหรือกิ่งอยู่เป็นคู่ๆมีการเรียงใบแบบตรงข้ามกัน ผิวใบมีขนหยาบ ขอบใบเรียบ (entire) ปลายใบแหลม โคนใบใหญ่มน ก้านใบสั้น ติดกับลำต้น

ดอก/ช่อดอก ดอกเกิดตรงปลายยอด หรือปลายกิ่ง ซึ่งมีดอกย่อยเกิดตรงปลายก้านช่อดอกเดียวกันเรียงตัวอยู่บนฐานรองดอกโดยไม่มีก้านดอกย่อย และในช่อดอกนี้ประกอบด้วยดอกย่อย ๆ 2

ชนิด คือ ดอกวงนอกอยู่รอบนอกของดอก มีทั้งดอกสมบูรณ์เพศ และไม่สมบูรณ์เพศมีจำนวนชั้นของกลีบประมาณ 7 ชั้น และดอกวงในอยู่ตรงกลางดอก ส่วนใหญ่เป็นดอกสมบูรณ์เพศมีกลีบดอกเชื่อมกันเป็นรูปทรงกระบอกอยู่เหนือรังไข่ ช่อดอกมีขนาดใหญ่กระจายออกจากศูนย์กลางเป็นวงกลม มีเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 7–9 เซนติเมตร ความยาวก้านดอก 5–7 เซนติเมตร กลีบดอกสีแดงหรือ Red Group 42A เกสรตัวผู้มีสีเหลืองอยู่เป็นกระจุกตรงกลางดอกเห็นชัดเจน ส่วนเกสรตัวเมียสีเหลืองมีลักษณะคล้ายก้างปลาอยู่ติดกับกลีบประดับมีจำนวนเท่ากับกลีบประดับ

เมล็ด

เมล็ดมีขนาดใหญ่สีดำ เมล็ดค่อนข้างแบนทรงรี

ลักษณะอื่น ๆ

4. อายุตั้งแต่เพาะเมล็ดถึงระยะออกดอก 50 เปอร์เซ็นต์ประมาณ 50–60 วัน
5. จำนวนดอกต่อต้น 35–50 ดอก
6. ก้านดอกยาวและค่อนข้างแข็งสามารถใช้เป็นไม้ตัดดอกได้ดี

ลักษณะเด่นพิเศษ

3. กลีบดอกสีแดงสด หรือ Red Group 42A โดยใช้แผ่นเทียบสี RHS colour chart (2007)
4. กลีบค่อนข้างหนา บานทนในแปลง และมีอายุการปักแจกันโดยใช้น้ำเปล่าประมาณ 7 วัน
5. ดอกพुरुเต็มต้น



บานชื่นพันธุ์ซีเอ็มยู ซันไรส์ (CMU Sunrise)